

Ступінь вищої освіти - бакалавр
Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа»
Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа
Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна
Рік підготовки - 4 (2) рік, семестр –VIII (IV)
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівник курсу - Вавричук Оксана Степанівна, викладач кафедри готельно-ресторанної справи
Контактна інформація – oksanavav@ukr.net

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Як будь-яка інша підприємницька діяльність, підприємницька діяльність у сфері ресторанного і готельного бізнесу супроводжується значною кількістю ризиків, які є об'єктом комерційного страхування.

Дисципліна «Ризики і страхування в економіці вражень» дає можливість сформувати у студентів блок знань, пов'язаних із формуванням ефективної системи страхового захисту від ризиків в економіці вражень, зокрема у готельно-ресторанному бізнесі, як гарантії фінансової стабільності та його успішного розвитку.

Грунтовні знання дисципліни «Ризики і страхування в економіці вражень» потрібні студентам для того, щоб вони могли опанувати фундаментальні принципи страхових відносин, що в сучасних умовах допомагає зробити правильний вибір ділового партнера, забезпечити підвищення фінансової стійкості власного бізнесу, самостійно розробити програми зниження ризиків, що виникають у процесі здійснення підприємницької діяльності в умовах економіки вражень.

Метою дисципліни є формування у студентів спеціальних знань в галузі теорії і практики ризиків та страхування, як інструменту їх мінімізації й уникнення, вироблення практичних навичок аналізу ризиків на підприємстві, розуміння можливостей ризик-менеджменту для підвищення ефективності ведення підприємницької діяльності в умовах економіки вражень.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
26/28	Змістовий модуль I. Поняття ризиків в економіці вражень		
4/6	Тема 1. Економіка вражень: економічна сутність і передумови зародження	Знати термінологічне значення понять, вміти пояснити сутність економіки вражень, аргументувати передумови її зародження, вміти пояснити її значення в суспільстві, знати механізм формування потреб в соціальному середовищі, обґрунтовувати діалектичний взаємозв'язок між категоріями «емоції – потреби», «потреби – виробництво», «виробництво – прибуток», «емоції – прибуток», аналізувати конкурентоспроможність підприємств в умовах	Питання, реферати-повідомлення

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
		економіки вражень.	
6/6	Тема 2. Ризики в економіці вражень: поняття і умови виникнення	Знати трактування понять теми, опанувати класифікацію ризиків, обґрунтувати умови виникнення ризиків у сфері готельно-ресторанного бізнесу, вміти ідентифікувати ризики підприємств готельно-ресторанного бізнесу, володіти міжнародною класифікацією факторів ризику, вміти оцінити фактори ризику: потенційні і реальні та визначити причини їх виникнення в економіці вражень.	Питання, тести, захист міні-проектів
8/8	Тема 3. Сутність і зміст управління ризиками. Організація ризик-менеджменту	Знати визначення понять, аргументувати місце ризик-менеджменту в управлінні бізнесом, володіти навичками управління ризиками, опанувати підходи до реалізації ризик-менеджменту на підприємстві, здійснювати моніторинг процесу ризик-менеджменту.	Питання, тести, реферати-повідомлення
8/8	Тема 4. Регулювання та зниження ризиків	Володіти методами зниження ризиків, застосовувати організаційні засоби та прийоми впливу на ризик, володіти навичками страхування від ризику, хеджування як методу зниження ризику, вміти розробляти заходи, які пом'якшують вплив ризикових ситуацій на діяльність підприємства, вміти вибирати метод зниження ризиків.	Питання, практичні завдання, модульний контроль
48/48	Змістовий модуль 2. Роль страхування в управлінні ризиками		
8/6	Тема 5. Сутність, принципи і роль страхування	Розуміти значення системи страхування, необхідність страхового захисту у сучасних умовах, знати зміст та визначення страхування як економічної категорії, його об'єкт, предмет, завдання та функції.	Питання, тести, реферати-повідомлення
4/6	Тема 6. Класифікація страхування	Розуміти зміст та призначення класифікації у страхуванні, знати основні критерії класифікації у страхуванні, вміти характеризувати особливості кожного з них, знати особливості класифікації страхування за економічними та юридичними ознаками.	Питання, тести, дискусія, обговорення ситуаційних завдань
8/6	Тема 7. Страховий ринок та організація страхової справи в Україні	Знати визначення терміну «страховий ринок», особливості та класифікацію страхових ринків, розуміти основні принципи функціонування страхового ринку в Україні в ринкових умовах, знати типи і види страхових організацій, які функціонують в Україні та тенденції їх розвитку, розуміти зміст та призначення договірних відносин у сфері надання страхових послуг, знати основні вимоги до страхових договорів, їх сутність та значення у готельно-ресторанній практиці, володіти навичками підготовки та укладання страхового договору.	Питання, тести, дискусія, обговорення ситуаційних завдань
8/6	Тема 8. Особисте страхування	Знати визначення та зміст особистого страхування, його характерні особливості, основні види, розуміти місце медичного страхування у страховій системі України.	Питання, тести, дискусія, обговорення ситуаційних завдань
8/6	Тема 9. Майнове страхування	Знати визначення та зміст майнового страхування, його специфіку, систему класифікації та загальні принципи організації.	Питання, тести, захист міні-проектів

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/6	Тема 10. Страхування відповідальності	Розуміти значення та економічний зміст страхування відповідальності, знати визначення та основні види страхування відповідальності.	Питання, дискусія, обговорення ситуаційних завдань
4/6	Тема 11. Страхування в готельно-ресторанному бізнесі	Знати особливості страхування в готельно-ресторанному бізнесі, види ризику у цій сфері, розуміти специфіку загальних і специфічних ризиків в готельно-ресторанному бізнесі, орієнтуватись у системі технічних ризиків ресторанного і готельного бізнесу, оперувати методикою формування ціни на страхову послугу в готельно-ресторанному бізнесі.	Питання, дискусія, обговорення ситуаційних завдань
4/6	Тема 12. Перестрахування і співстрахування	Розуміти необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку, володіти методами перестрахування, аналізувати форми проведення перестраховальних операцій, вміти застосовувати механізм співстрахування.	Реферати-повідомлення, питання, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних (семінарських) занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, робота в малих групах, розв'язування практичних і ситуаційних завдань.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних (семінарських) заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей і рефератів, а також шляхом розв'язування практичних і ситуаційних завдань.

У процесі практичного (семінарського) заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, володіти і правильно застосовувати розрахункові формули для розв'язування практичних задач.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках, які розміщені у електронному форматі за адресою <http://moodle.gi.edu.ua/course/view.php?id=491>

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками застосування методів та прийомів економіки у сфері готельно-ресторанного обслуговування.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних/ситуаційних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах - спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень, захист міні-проектів тощо;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних/ситуаційних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

ТАБЛИЦЯ розподілу балів за підсумковими контрольними заходами та відповідними ваговими коефіцієнтами

8 семестр	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	-	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	-	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 * 0,7 + 85 * 0,2 + 90 * 0,1 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм академічної доброчесності, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються Положенням про академічну доброчесність у Галицькому коледжі імені В'ячеслава Чорновола.

Письмові роботи, презентації перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

Списування під час контрольних заходів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основна література

1. Боярська М.О. Сутність та визначення економіки вражень на сучасному етапі розвитку економіки України. *Молодий вчений*. № 4 (31), квітень. 2016. С. 25-27.
2. Говорушко Т.А. Страхові послуги: підручник. 3-тє вид. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 400 с.
3. Дема Д. І., Віленчук О. М., Дем'янюк І. В. Страхові послуги: навч. посіб. / за заг. ред. Д. І. Демі. 3-тє вид., стереотипне. Київ: Алерта 2017. 526 с.
4. Дишкантюк О.В. Економіка вражень – сучасний етап розвитку суспільного виробництва. *Економіка харчової промисловості*. Том 8. Вип. 4. 2016. С. 3-9.
5. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 312 с. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Donets_Liubov/Ekonomichni_ryzyky_ta_metody_yikh_vymiruvannia.pdf
6. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

7. Журавльова Т. О., Дем'янчук М. А. Страхування : навч. посіб. Одеса: Освіта України, 2017. 319 с.
8. Івченко І. Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
9. Ілляшенко С.М. Економічний ризик: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 220 с.
10. Крпельницька С.О., Плець І.І. Страхіві послуги: навч.-інтеракт. посіб. 2-е вид., доп. Івано-Франківськ : ДВНЗ "Прикарпатський національний ун-т ім. В. Стефаника", 2016. 390 с.
11. Неізнана О.В. Страхіві послуги. Конспект лекцій. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 180 с.
12. Ніколаєнко С.М. Страхування в готельно-ресторанному бізнесі. *Стратегічні перспективи готельно-ресторанного бізнесу в Україні: досвід, проблеми та інновації* : тези доп. І всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Жиомир, 14–15 лют. 2019 р.). Житомир, 2019. С. 13–16.
13. Пікус Р.В., Приказюк Н.В., Тлуста Г.Ю., Моташко Т.П. Страхіві послуги: опорний конспект лекцій. Київ : Логос, 2017. 290 с.
14. Рябенко Г.М., Сіренко Н.М., Кравченко А.С. Страхування: навч. посіб. М. : МНАУ, 2014. 426 с.
15. Січка І.І. Особливості страхування готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 1 (24). 2020. С. 88-92.
16. Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. Київ: ІОЦ Видавництво "Політехніка", 2014. 200 с.
17. Супрун А.А., Зайченко Т.О. Страхіві послуги. навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2016. 248 с.
18. Фисун І. В., Ярова Г. М. Страхування: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 240 с.
19. Чвертко Л.А. Страхування ризиків готельно-ресторанного бізнесу. *Тенденції розвитку готельно-ресторанної індустрії в Україні* : тези доп. всеукр. інтернет-конф. (Умань, 26 лист. 2015 р.). Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2015. С. 232-234.
20. Чубукова О.Ю., Яренко А.В. Економіка вражень: передумови зародження, головні ідеї, економічна сутність. *Вісник КНУТД*. № 6 (105). 2016. С. 92-98.
21. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник. Київ : Знання, 2016. 535 с.

Додаткова література

1. Волохова Л. Ф., Захаренко В. В. Зарубіжний досвід розвитку ринку страхування життя як чинник впливу на українські реалії. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 35. С. 137-142.
2. Глушевський В.В. Методологічні основи концепції управління ризиками підприємницької діяльності. *Фінанси України*. 2009. № 9. С. 116-124.
3. Ємельяненко С. О., Щербина О. М. Страхування, як метод управління майновими ризиками. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2017. № 15. С. 147-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vldubzh_2017_15_19.
4. Землячова О.А., Савочка Л.С. Класифікація фінансових ризиків та методи їх зниження. *Фінанси, банки, інвестиції: наук. вісн.* 2012. № 3. С. 50–57.
5. Копилук О. І., Музичка О. М., Гузар У. Є. Системний підхід до формування безпеки страхового бізнесу в Україні. *Бізнес-інформ*. 2018. № 10. С. 296-301.
6. Пікус Р. В. Страхування : лаб. практикум / Р. В. Пікус та ін. 4-те вид., перероб. і доп. Київ : Логос, 2018. 200 с.
7. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 86/96-ВР. Дата оновлення: 10.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Стратегія розвитку страхового ринку України на 2012-2021 роки URL: http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/5257

!!! Навчальні посібники, виділені кольором, наявні у бібліотеці коледжу